

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

Кафедра гуманітарних дисциплін та соціальної роботи

**СОЦІАЛЬНА РОБОТА:
СТАНОВЛЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ, РОЗВИТОК**

Матеріали

V Міжнародної науково-практичної конференції
5-6 червня 2020 року

Львів – 2020

УДК 316.4.05: 009. 37.032

Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток [Текст] // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 червня 2020 р.; [за заг. ред.: Нагірняка М.Я.]. – Львів : ЛДУ БЖД, 2020. – 285 с.

У матеріалах V Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальна робота: становлення, перспективи, розвиток» (5-6 червня 2020 р.) висвітлюються питання, що стосуються актуальних правових, соціальних та психологічних аспектів подальшої розбудови соціальної роботи на засадах розвивальної парадигми, пріоритетних напрямків застосування інноваційних технологій у практиці соціальної роботи, соціальної політики та соціальної роботи в Україні на сучасному етапі, особливостей провадження соціальної роботи з різними категоріями населення, органами державної влади та місцевого самоврядування, громадськими та волонтерськими організаціями, соціальними інституціями.

Розгляд матеріалів, що пропонуються читачеві, сприятиме створенню умов для формування складових професійної компетентності соціального працівника і дозволить сформулювати адекватну модель діяльності майбутнього фахівця соціальної сфери.

Видання рекомендоване науковцям, викладачам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться теоретичними й практичними аспектами становлення та перспективами розвитку соціальної роботи в Україні та світі.

Відповідальний редактор: Нагірняк М.Я., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та соціальної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
(протокол № 3 від 30.05 2020р.)*

Гусак А. Ресоціалізація у контексті міждисциплінарного аналізу.....	72
Гуцман Є. Особливості розвитку дітей з інтелектуальними порушеннями	76
Каро Г. Формування професійних компетентностей майбутніх соціальних працівників в процесі професійно-орієнтованої практики.....	80
Квічка С. Особливості організації соціальної роботи із особами, які повернулися із місць позбавлення волі.....	86
Коваль Г., Брунець І. Мотивація як складова навчальної діяльності.....	93
Коваль Г., Тарабанська Т. Роль соціального працівника в закладах дошкільної освіти.....	97
Корняк В. Підготовка соціальних працівників до розв'язання проблем насильства у сучасному суспільстві.....	100
Костишин Е., Царьова А. Історико-філософський аспект проблеми самотнього материнства.....	105
Кривачук Л. Інститут омбудсмена з прав дитини у різних країнах: особливості функціонування.....	110
Логвиненко В. Запровадження послуги «раннє втручання» як сімейноорієнтованої комплексної допомоги сім'ям з дітьми, що мають порушення розвитку.....	116
Машиновська Н. Практики соціального захисту працівників ВП Южно-Української атомної електростанції.....	121
Мачинська Н. Case метод – один із інтерактивних методів професійної підготовки майбутніх фахівців.....	126

УДК: 373. 211**Ганна КОВАЛЬ***доктор наук з державного управління, професор***Тетяна ТАРАБАНСЬКА***Львівський державний університет**безпеки життєдіяльності*

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Заклад дошкільної освіти – навчальний заклад, що забезпечує реалізацію права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту [4].

За оперативними даними від місцевих управлінь освітою, наприкінці 2019 року 88% дітей у віці 3-5 років та 96,9% дітей віком 5-6(7) років навчалися у дитячих садках. Так, у 2019 році в Україні працювало 14 898 закладів дошкільної освіти, з яких 201 приватної, 29 – державної та 14 666 комунальної форми власності.

Аналізуючи сучасну навчально-виховну систему дошкільних закладів, слід відмітити, що не завжди, в силу різних причин, вихователі дотримуються Державного стандарту дошкільної освіти України, що призводить до виникнення ряду ускладнень у психічному розвитку дитини: агресивності, підвищеної тривожності, пасивності, знервованості, шкідливих звичок (смоктання пальців, гризіння нігтів, кусання тощо), плаксивості. Такі ускладнення порушують соціальне функціонування особистості, що відображується в поведінці дитини і можуть характеризуватися як відхилення від норми – відсутність ігрової діяльності, активності на заняттях, порушення сну, апетиту, тимчасова втрата навичок самообслуговування.

Першочерговим завданням соціального працівника у дошкільних закладах є організація процесу соціально-

психологічної реабілітації, яка передбачає відновлення психічного і психологічного здоров'я дитини, оптимізація взаємозв'язків та відношень, виявлення потенційних можливостей особистості, організація психологічної корекції, підтримки та допомоги [2].

Головне завдання соціального працівника дошкільного закладу – сприяти створенню соціально-сприятливого середовища для кожного вихованця. У роботі з батьками соціальний працівник повинен навчити їх співвідносити новоутворення дитячого віку з віковими і психологічними нормами, розпізнавати емоційні прояви у дитини, відпрацювати стилі реагування на такі прояви і поведінку, сформувані у батьків відповідальне ставлення до виконання батьківських обов'язків тощо.

Провідною функцією соціального працівника в межах навчально-виховного закладу є налагодження і підтримка позитивного мікроклімату серед педагогів та адміністрації [1]. Також одним із вагомих завдань соціального працівника є визначення успішності процесу соціалізації особистості. Його здійснює соціальний працівник на основі результатів діагностики, предметом якої є система відносин дитини: зі світом; з оточуючими (дорослі, однолітки); з власною особистістю. Основний вид діяльності, під час якого краще проводити діагностику – це гра [6].

Спостерігаючи за діяльністю дітей в дитячому закладі, соціальний працівник має визначити, які саме емоційні прояви переважають у дитини – позитивні чи негативні (наприклад, часто дитина почувається ображеною, неспокійною, тривожною, сором'язливою, невпевненою тощо).

Соціальному працівнику слід визначити й вид діяльності, або режимні моменти, що викликають у дитини негативні емоції і чому. Наприклад, на занятті дитина не може виконати ту чи іншу вправу, починає гризти нігті або починається істерика після заборони щось робити тощо [5].

Ролі соціального працівника в закладі дошкільної освіти поділяються на:

- посередника, який сприяє взаєморозумінню між окремими дітьми, дорослими та їх оточенням;
- адвоката, захисника інтересів і законних прав дитини;
- помічника у вирішенні проблем, який допомагає розширити компетентність і здатність власними силами вирішувати певні проблеми;
- соціального терапевта й наставника дітей, сім'ї, оточуючих їх людей, який турбується про здоров'я сім'ї, її моральні загальнолюдські цінності, своєчасне вирішення проблем, що виникають;
- конфліктолога, який допомагає передбачити, уникнути, а в разі потреби й вирішити конфліктні ситуації, що виникають у дітей;
- експерта в постановці соціального діагнозу й визначенні методів компетентного втручання;
- організатора індивідуального й групового соціального виховання особистості [3, с. 18].

Отже, соціальний працівник займається збором інформації, пов'язаної з потребами дітей. Виявляючи проблеми і труднощі в кожній сім'ї, спілкування і відносин між людьми, соціальний працівник у процесі діагностики диференціює виявлені проблеми і залучає до їх вирішення фахівців-професіоналів різних професій і різного профілю.

Список використаних джерел

1. Бурим О.В. Роль особистості соціального педагога в процесі соціального виховання молодших школярів в приватних навчальних закладах / О.В. Бурим // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки вчителя-вихователя-викладача : матеріали всеукр. наук.- практ. конф. К., 2005. С. 54 – 58.
2. Дичківська І. Соціально-педагогічна компетентність: інноваційні підходи // Дошкільне виховання. 2009. № 7. С. 10–14.

3. Дябел Л.І. Особливості роботи соціального педагога в сучасних умовах дошкільного закладу / Л.І. Дябел, А.С. Полякова // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Випуск 21: збірник наукових праць. К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. С. 16-21.
4. Про дошкільну освіту : Закон України від 16.07.2019 р. № 2628-III [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
5. Соціальна педагогіка: Підручник / А.Й. Капська. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 468 с.
6. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний посібник / В.М. Шахрай. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 463 с.

УДК 37.017

Віра КОРНЯТ

кандидат педагогічних наук, доцент

Львівський національний університет імені Івана Франка

ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ НАСИЛЬСТВА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Насильством наповнені всі сфери людського буття: політичне, економічне, духовне та сімейно-побутове. Воно має вираження у війнах, убивствах, знеціненні життя, пануванні таких явищ, як: антигуманність, агресія, жорстокість. Тому кожен з нас, суспільство і держава в цілому, повинні захистити себе і своїх близьких від агресії і жорстокості, допомагати людям, які зазнали насильства. Особливо гостро це стоїть перед соціальними працівниками, перед якими це завдання стоїть як одне із професійних.

Міжнародний дослідницький центр «Інститут економіки і миру» опублікував рейтинг країн та держав із найбільшими